

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 52

23. prosince 2007

Cena: 6 Kč

PŘÍCHODU JEŽÍŠE NEDOKÁŽÍ ZABRÁNIT ANI MŘÍŽE

Pro věřícího člověka je advent dobou naděje a příprav na příchod nového Světla. Čtyřtýdenní cesta dochází svého naplnění o Svaté noci narozením Ježíše Krista. Jak ve svých vzpomínkách na Vánoce v koncentračním táboře Dachau napsal farář Ladislav Král: „Při zpěvu koled naše tváře zjihly, při vzpomínce na zrozeného Vykupitele jsme byli utvrzeni ve víře a naději.“ Shodně vylíčila své štědrovečerní vzpomínky i sestra Miluška Havlůjová, současná dlouholetá předsedkyně rady starších v Rudné. Když nastal v roce 1954 Štědrý den, byla již více než půldruhého roku z politických důvodů vězněna a svůj pětiletý trest si odpykávala v Útvaru nápravných zařízení ve Svatém Janu pod Skalou. Přesto vzpomíná: „Prožily jsme krásný vánoční den. Všechny jsme se na cele sesedly ke stolu, chytily se za ruce a potichu zpívaly koledy a vánoční písně. Nezapomenutelné okamžiky a skutečné kouzlo Vánoc jsem prožívala zvláště při zpěvu písně Narodil se Kristus Pán.“ Vánoce za ostatních drátém však znamenaly pro politické vězně i údobí zkoušek, neboť právě v tomto čase setkávání se nejčastěji vynořovaly vzpomínky a touhy po rodině a především dětech. Na Milušku Havlůjovou doma čekal tehdy tříletý syn Tomáš. Matku mu nahrazovala babička a otec Miroslav. Svou skutečnou mámu však mohl až do března 1955 spatřit jen při několika málo návštěvách ve Svatém Janu. Z do-

chované korespondence lze vyčíst, jak moc Miluška Havlůjová svého syna milovala: „Moji myšku malou, tu bych umačkala, jak ho v duchu tisknu k sobě, těším se, až ho budu moci vidět, jestlipak mě pozná? ... Mého Tomáška, moji berušku zlatou za mě zulibujte a ať už nepotřebuje plenky! Moje malé zlaté děťátko.“ O to více je obdivuhodné, že stačilo upsat se dáblu, tedy StB, a Miluška Havlůjová mohla zůstat doma s rodinou. Neučinila to! Jak sama říká: „Zvedla se ve mně jakási hradba. Začala jsem se modlit. A Bůh stál tehdy při mně a já jsem nepodepsala!“

Mezi politickými vězni byla i celá řada těch, kteří své děti poprvé spatřili až po mnohaletém věznění. I bratr farář Jindřich Hanuš mohl svoji prvorozenou dceru Libušku poprvé obejmout až po osmi měsících, které si za trestný čin pobuřování odseděl na Mírově. Když se na počátku července 1959 o narození dcerky dozvěděl, neopomenul hned v následujícím dopisu poděkovat Bohu za takové potěšení uprostřed bolesti. Když byl Libuše jeden měsíc, vyslovil bratr farář přání: „Jak se těším, až budu u ní, u Tebe, u Vás všech, až ji uvidím, až budu moci pro ni, pro Tebe, pro nás všechny pracovat, společně žít! Jak ji mám rád, i když jsem ji dosud neviděl.“ Přání bylo vyslyšeno. Jindřich Hanuš byl propuštěn 30. listopadu 1959. Vánoce tak mohl strávit v kruhu svých nejbližších.

Nechť nám všem, bratři a sestry, poslouží tyto střípky ze života politických vězňů naší církve, abychom se stejně jako oni dokázali správně rozhodnout, pochopili důvod našich životních těžkostí a následovali tak toho, jehož příchod v tomto čase očekáváme.

Martin Jindra

CHVÍLE ROZJÍMÁNÍ

Každý z nás má vlastní úvahy a představy o štěstí, jak ty se od sebe liší! Žijeme své životy jako voda, která stéká z kopce stále stejným směrem, dokud nenarazíme na něco, co nás donutí hledat jinou cestu. Bohužel nejen lidé, ale i národy čím dále tím více plývají svou energií. Nejen mladá generace, ale i ti starší mají pochybné pojmání života, kde se vytváří mýtus, který zaměňuje luxusní vily a auta za kulturu a civilizaci.

Mám odlišné představy o štěstí, to pro mne představuje zdraví pro celou rodinu, hezké vztahy v rodině, i s přáteli a lidmi v mém kruhu. Dnes se, bohužel, mění názor na život, který převrací mravní hodnoty a vytváří nové, kde víra v Boha, mezilidské vztahy, slušnost a úcta ke druhému se postupně vytrácejí. Čím je člověk starší, tím více se mu zdá, že má před sebou dva světy: ten současný svět a stále se pro něj rozšiřující svět vzpomínek. Vzpomínám si na dobu, kde nejen v obecné škole jsme měli výuku náboženství, na gymnáziu na-ším profesorem byl dr. O. Rutrle. Nyní bohužel vymizela výuka náboženství ze všech škol kromě církevních. Při krásné bohoslužbě v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí pozoruji věřící a jsem moc ráda, když mezi nimi vidím mladé lidi a s velkou radostí poslouchám sbor mladých pastoračních asistentek Mgr. Miloslavy Pospíšilové, jak vroucně zpívají. Mně víra pomáhala celý život, i v těch nejhorších chvílích, kdy 12. 2. 1943 zatkl Gestapo celou mou rodinu a já zůstala, devatenáctiletá, bez pomoci s narozeným dítětem. Věřila jsem, že je

někde někdo, kdo mne ochránil a pomohl, abych já dala svým drahým pocit, že se mají kam vrátit a že jim mohu psát a poslat balíčky do koncentráků. Nesměla jsem ztratit křesťanské symboly: víru, naději a lásku. Můj tatínek byl až do doby, kdy byl zatčen, ateista. Když byl převezzen z Osvětí do Buchenwaldu, podařilo se mu poslat mně dva motáky, v jednom byl dokonce železný křížek, kde psal: „Věřím, že přede mnou, hříšníkem, Pán Bůh nezavřel své dveře, že nám pomůže!“ Uvědomila jsem si, jak změnil svůj názor na Boha a doufala jsem, že své hrůzné dny v koncentráku bude přežívat s vírou. Bohužel po všech útrapách byl tak oslaben, že těsně před osvobozením koncentračního tábora zemřel.

Když večer, po modlitbě, rekapituluji svůj den, je to taková moje inventura, rozjímám, co mně den přinesl hezkého, co já jsem tomu druhému udělala, co by jej potěšilo, jestli jsem někomu vědomě neublížila. Uvědomuji si, že nejsem na všechno sama. Tam nahoru posílám denně dík, za všechno to krásné a dobré, co život přináší. To, jak je důležité mít víru, jsem si ověřila při čtení románu Nancy Reaganové „Teď jsem na radě já“, která i v té nejkrutější době pro její rodinu, kdy u ní i jejího manžela, prezidenta Reagana, byla diagnostikována rakovina, se vracela k citátu neznámého autora, který měla denně na očích ve své koupelně:

Zdálo se mi

Zdálo se mi, že kráčím po mořském břehu s Pánem a na obloze se odvíje-

Dokončení na str. 3

JE UŽ POZDĚ LITOVAT?

„To snad není pravda, to je den, proč nám ti lidé už konečně nedají pokoj, měl jsem dát na dveře ceduli, že už nemám žádné místo...“ bručel si pod vousy Izák, když někdo zase zaklepal na dveře. Už předevečirem ubytoval dva zámožné kupce a dál se nehodlal omezovat. Peníze měl sice rád, avšak svoje pohodlí snad ještě víc.

Jenže přicházeli stále další a další lidé s žádostí o ubytování. „Že se nestydí, otravovat ještě takhle pozdě!“

polohlasně nadával Izák. Otevřel a před sebou uviděl muže s tvář, která mu byla povědomá. Kousek za ním stál osel a na něm se choulila další postava, zřejmě žena. Byla tma, tak to jen odhadoval.

„Jestli chcete nocleh, nemám,“ bez pozdravu se obořil na muže a přitom přemýšlel, odkud ho zná.

„Dobrý večer, Izáku,“ mírným hlasem pozdravil muž. „Nevzpomínáš si na mne? Jsem Josef, vyrůstal jsem tu, než jsem se odstěhoval do Nazaretu...“

„Aha, já věděl, že ho znám, tak Josef, tak toho jsem znovu zrovna vidět netoužil...“ Izákovi se okamžitě vybavil celý ten příběh, i když se odehrál už před více než dvaceti lety. No, nerozešli se tehdy právě v dobrém a nutno přiznat, nebyla to Josefova vina...

„Proč přicházíš, Josefe?“ zeptal se Izák podezíravě.

Obával se, zda nepřišel vymáhat své staré právo.

„Neboj se, Izáku, chtěl jsem tě jen poprosit, zda bys nás dnes nemohl u sebe nechat přespat, všs, cestujeme již několik dní a moje žena, Marie, má brzy porodit dítě.“

„Je mi líto,“ opáčil naprosto v rozporu se skutečností Izák. „Nemám žádný volný pokoj.“ Rychle zavřel dveře.

„Prosím tě, proč jsi je nepustil dál, vždyť ta žena má rodit,“ ozvala se potichu jeho manželka, která stála ve stínu místnosti. „Vždyť mohli přespat nahore...“

„Mlč, vím dobře, co dělám,“ odbyl ji Izák rychle. Silně jej to připomenutí starých časů rozladilo. Snad doufal, že když zavře před Josefem dveře, zavře je i před svým svědomím.

„Izáku, Izáku, tomu nebudeš věřit, co se stalo!“ volala Izákova žena již zdálky. „Ta Josefova žena porodila dítě, nakonec je nechal přespat ve svém chlívě ten chudák, co bydlí na kraji ulice, ale to asi není obyčejné dítě, od té doby, co se narodilo, dějí se neuvěřitelné věci! Chodí k němu lidé ze všech stran, nosí mu dárky, představ si, a klaní se mu, tomu dítěti, no považ, říká se, že prý je to Boží syn, rozumíš tomu?“

Dokončení na str. 3

JE UŽ POZDĚ LITOVAT?

Dokončení ze str. 1

„Mlč, hloupá, co to tu vykládáš,“ okřikl ji Izák. „To máš z toho, že místo práce pořád jen kleveš se sousedkami.“ Od včerejšího večera byl stále mrzutější. Náladu mu nezlepšila ani bohatá snídaně ani zpráva, kterou mu přinesl jeho správce, že obchody teď jdou velmi dobře, protože do města přijelo mnoho lidí a jen za poslední dva dny prodali víc zboží než jindy za tři týdny. Pořád mu ležel v hlavě Josef. Už na to dávno zapomněl, jenže on se tu musí objevit a klepat zrovna u jeho dveří, že mu není hanba.

V tom to právě bylo, kdesi hluboko v Izákově mysli hloidal červíček, který mu říkal – potichu, avšak neodbytně: „Proč by měla být Josefovi hanba? To ty jsi ho tenkrát okradl, ty by ses měl stydět!“ A teď ještě žena přijde s nějakými povídkami o jejich dítěti.

Během dne to však slyšel ze všech stran – není to prý jen tak obyčejné dítě a pastýřům se prý v noci ukázali andělé, aby jim řekli, že je to Boží syn a že se mu mají jít poklonit... „To zase chlapi trochu přebírali,“ říkal si Izák v duchu, ale měl stále silnější pocit, že musí něco udělat, aby znovu získal svůj klid.

„Co mám dělat, přece teď za ním nepůjdu s omluvou, po tom, co jsem ho už podruhé vyhodil?“ „A proč bys nemohl?“ šeptal mu ten nepřijemný hlásek. „Na omluvu není nikdy pozdě. Nebo se na to podívej z druhé strany – já ti nedám pokoj, dokud to neuděláš...“

K večeru už vůbec neměl stání.

„Ženo, zabal nějaké jídlo a kus plátna, půjdeme za Josefem,“ řekl nakonec úsečně své manželce. Ta hned radostně splnila jeho rozkaz. Tvořila už od rána se do chléva vypravit, jenže bála se hněvu svého muže.

„Už je tma, snad nás neuvidí moc lidí,“ doufal v duchu Izák. Jenže ulice byly pořád plné a největší dav byl právě na konci ulice, kde se jindy skoro nikdo nezdržuje. Izák se ženou museli drahnou chvílí čekat, než se dostali dovnitř. Jindy by se Izák asi hrubě protlačil dopředu, protože pokud něco nesnášel, bylo to čekání ve frontě. Tentokrát mu v tom však něco bránilo, a tak trpělivě stáli

a jen krůček za krůčkem se posouvali ke vchodu do chléva. Ačkoliv tu bylo tolik lidí, nikdo nekřičel, nikdo se nestrkal, všichni byli tak nějak podivně okouzlení. I na skeptického Izáka to působilo.

Konečně se dostali dovnitř. Zářilo tu podivné světlo, na stoličce seděla Marie, na klíně chovala dítě, za ní stál Josef, oba se usmívali a rozmlouvali s příchozími. Na Marii bylo znát, že je velmi unavená, přesto byla ke každému velice vlídná.

Konečně přistoupil i Izák se ženou. „Bud' zdrav, Josefe,“ řekl zdráhavě a popostrčil ženu, aby předala dárek.

„Omlouvám se, že...“ jaksi nevěděl, co říct. Nikdy v životě se nikomu neomlouval. Rozpačitě se zahleděl na novorozeně. A to dítě na něj pohlédlo svými jasnými očima, tak zvláště, nemohl od nich odtrhnout zrak.

A pak se stalo něco, co ani později nedokázal pochopit. Najednou padl před Josefem na kolena, rozplakal se a prosil jej, upřímně jej prosil, aby mu odpustil všechno špatné, co mu dříve i nyní učinil. Josef mu položil ruku na hlavu a pravil: „Vstaň, Izáku, a neplač. Já už ti dávno odpustil.“

Marie se na něj usmála a poděkovala za dárky.

A potom už byli venku, Izák si ani nepamatoval, jak

se tam ocitli. Připadal si jako ve snu. Nic tak zvláštního se mu v celém jeho životě nestalo. Jedno však bylo jisté – od té chvíle se mu nesmírně ulevilo. Byla to velmi příjemná změna. Nebyla to však změna jediná. Celý Izák jako by se proměnil. Už nebyl tak mrzutý, ke své čeledi i manželce uznalejší, dokonce se občas i usmál! Jak se to stalo? Jeho manželka byla skálopevně přesvědčena, že se stal zázrak, a velebila to zvláštní dítě, narozené ve chlévě. Izák o tom nechtěl mluvit. Zase tak moc se nezměnil.

Jana Krajčírková

BETLÉM

Roman Brandstaetter

**Na rozhraní času,
Jež stanovil Bůh
Dozríváním plodu
V těle ženy,
Úředníci sklonění nad papyry
Sčítali lid jak pytle obilí.**

**Marie seděla na chlupatém oslu
A zvíře našlapovalo tak opatrně,
Jako by neslo na hřbetě
Nikoli ženu,
Ale modlitbu.**

**Vedle, jako sloup,
Vrhající stín, kráčel Josef,
Pokojný a vědomý si
Andělského poselství,
Kterým byla po okraj svého bytí
Naplněna jeho paní,
S tváří zakrytou rouškou.
Nebe, pod nímž kráčeli, bylo jak chléb,
Země pod jejich nohama byla jak chléb
A dům, k němuž se blížili, byl jako chléb.**

**Když vešli do jeskyně,
Do Micheášova verše,
Maria porodila Syna
A opatrně Ho položila do sena
Jak křehké sklíčko.**

**Pastýři o širokých plecích
Se navlékli do vlněných burnusů,
Hlavy si ovázali pestrými šátky
A vešli do jeskyně jako zvony.**

**Mudrci stáli pokorně jak vznešené knihy,
Do nichž jsou zaznamenány dějiny
Lidí dobré vůle.**

**Kráva, vůl a osel
Se nachýlili nad jesle
Jako tři doliny.**

**A vzápětí
Zvony, knihy i doliny
Poklekly.**

Přeložil Emil J. Havlíček

Redakční poznámka:

Autor překladu byl v září t.r. přijat za člena Společnosti Romana Brandstaettera při Univerziě Adama Mickiewicze v Poznani.

CHVÍLE ROZJÍMÁNÍ

Dokončení ze str. 1
jí výjevy z mého života. Při každém z nich vidím v písku otisky dvou párů nohou - jeden patří mně a druhý Pánu. Když se před námi rozsvítila poslední scéna, ohlédl jsem se. Všiml jsem si, že na mé životní pouti se mnohokrát stalo, že byly vidět jen jedny šlépěje. Uvědomil jsem si, že to bylo v nejhrošších a nejsmutnějších obdobích mého života. Zeptal jsem se na to Pána: „Pověz, Pane, tys řekl, že budu-li tě následovat, půjdeš se mnou celou cestu. Teď ale vidím, že v těž-

kých životních chvílích, kdy jsem tě nejvíce potřeboval, jsi mě opustil.“ Pán odpověděl: „Drahé dítě, nikdy jsem tě neopustil v období zkoušek a utrpení. Kde vidíš jen jeden pár stop, tam jsem tě nesl.“ Zvykli jsme si na to, že velké obchody mají otevřeno v neděli. Ale otevřeno mají i kostely a modlitebny a tam nám Pán nabízí to nejcennější v životě: víru a lásku. Nezůstávejte přede dveřmi, Pán chce být s vámi.

Libuše Hrdličková

PREDVIANOČNÁ KULTÚRA V BRATISLAVE

Nie na každom kultúrnom podujatí, ktoré pripravujú pre svojich zamestnancov či spolupracovníkov rôzne firmy, sa vytvorí taká jedinečná atmosféra, aká bola v minulých dňoch v priestoroch Radošinského naivného divadla v Bratislave. Spoločenské stretnutie spojené s predstavením hry nazvanej Generál (o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi) v podaní hercov – spevákov Radošinského naivného divadla zorganizovala spoločnosť Geberit Slovensko, s.r.o., ako poďakovanie architektonickej obci Slovenska za spoluprácu v uplynulých mesiacoch roka 2006 a 2007. Na začiatku tohto kolegiálneho stretnutia vystúpil so svojím príhovorom riaditeľ spoločnosti Dipl. Ing. Vladimír Sedlačko, ktorého slová prispeli k vytvoreniu už spomenutých príjemných pocitov.

Prítomné publikum divadlo o malom veľkom mužovi Slovákovi, Milanovi Rastislavovi Štefánikovi, prijalo s veľkým porozumením, čo potvrdzoval častý potlesk. Veď predsa sa v ňom hovorí a aj spieva o takej osobnosti, aká sa u nás rodí raz za sto rokov. Vyšiel z chudobných, viac ako biednych pomerov a neskôr na štúdiách a vedeckých cestách sa tvorivo vyformoval na človeka nadpriemerných schopností – vedec, matematik, astronóm, doktor filozofie, účastník bojov

v prvej svetovej vojne, letec, spoluorganizátor Československej národnej rady, generál francúzskej armády, minister vojny novovzniknutej Československej republiky, ale tiež bohém, vynálezca, milovník žien a vína, šarmantný spoločník, ktorého po vojne a krátko po vzniku spoločnej republiky zastihla tragická smrť pri pristávaní lietadla na letisku vo Vajnorochoch 4. mája 1919.

Radošinské naivné divadlo však neuviedlo životopisnú hru, ako to mnohí z obecnstva očakávali. Divadelné podanie príbehu o našom veľikánovi vyznieva ako hold veľkému mužovi slovenského národa a z hľadiska obsahovej stránky by malo byť tvorivou inšpiráciou pre tých, ktorí by svoj talent a schopnosti mohli venovať rovnako ako on v prospech veľkých myšlienok. Tak, ako v živote každého z nás stretávajú rôzne, aj úsmevné chvíle, ani Štefánika neobišli humorné situácie, ktoré radošinci vtlesnili do dialógov najmä preto, lebo M.R. Štefánik bol človekom preplneným optimizmom, šarmom, humorom a krásnych, nevšedných až romantických vízií.

Je samozrejmosťou, že po takomto hodnotnom kultúrnom zážitku boli stretnutia pracovníkov Geberitu Slovensko s pozvanými architektmi v spoločenských priestoroch Radošin-

ského naivného divadla oveľa príjemnejšie. Často sa rozhovory preniesli aj do odbornej sféry ich každodennej práce s akcentom na vzájomnú plodnú spoluprácu s firmou Geberit, dodávajúcu svoje vysoko kvalitné produkty nevyhnutné k realizácii veľkých myšlienok našich architektov – autorov rôznych stavieb, ktoré prispievajú ku skrášleniu a spríjemneniu nášho životného prostredia.

Zuzana Betty Hudecová

V ADVENTNÍCH NOCÍCH

Alois Volkman

Nablýskaná okna. Nové záclony.

Domácnost úklidem přímo znásilněná, v nastavených nocích. Ale když on chce vejít do tebe i do mne?

Kam? Kamže?

...tam nestihli jsme vygruntovat.

